

گزاره‌برگ

بیماری‌های واگیر ایران و جهان

آخرین وضعیت بیماری **تب دنگی** در کشور و وضعیت شاخص‌های اپیدمیولوژیک و حشره‌شناسی

گزارش **بیست و دوم**

تا تاریخ ۱۴۰۵/۰۷/۱۵

گروه مدیریت بیماری‌های منتقله توسط ناقلین

آخرین وضعیت کشور

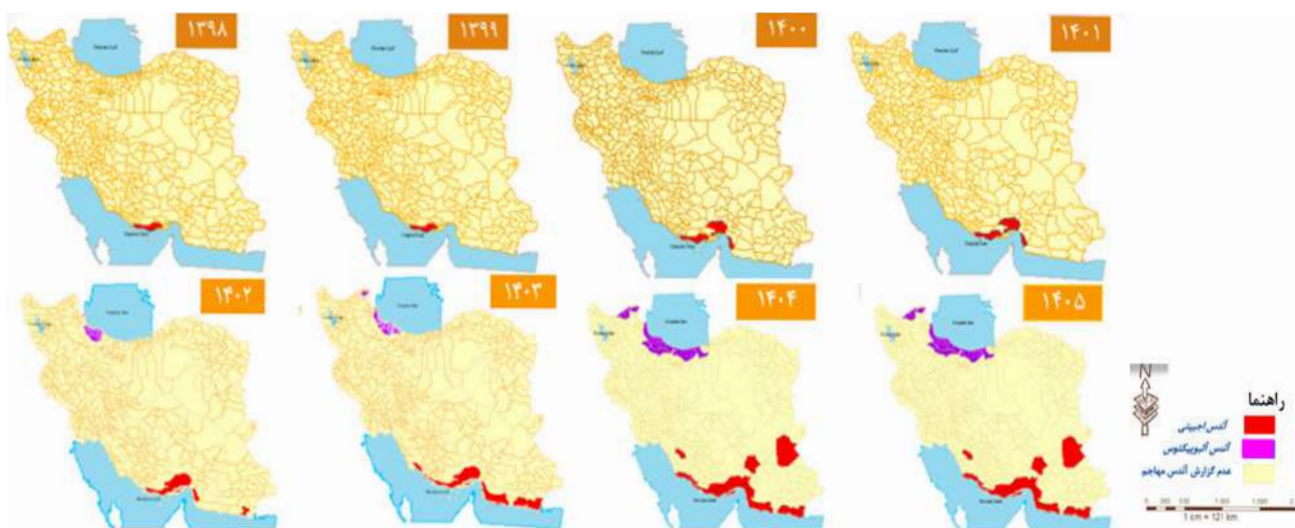
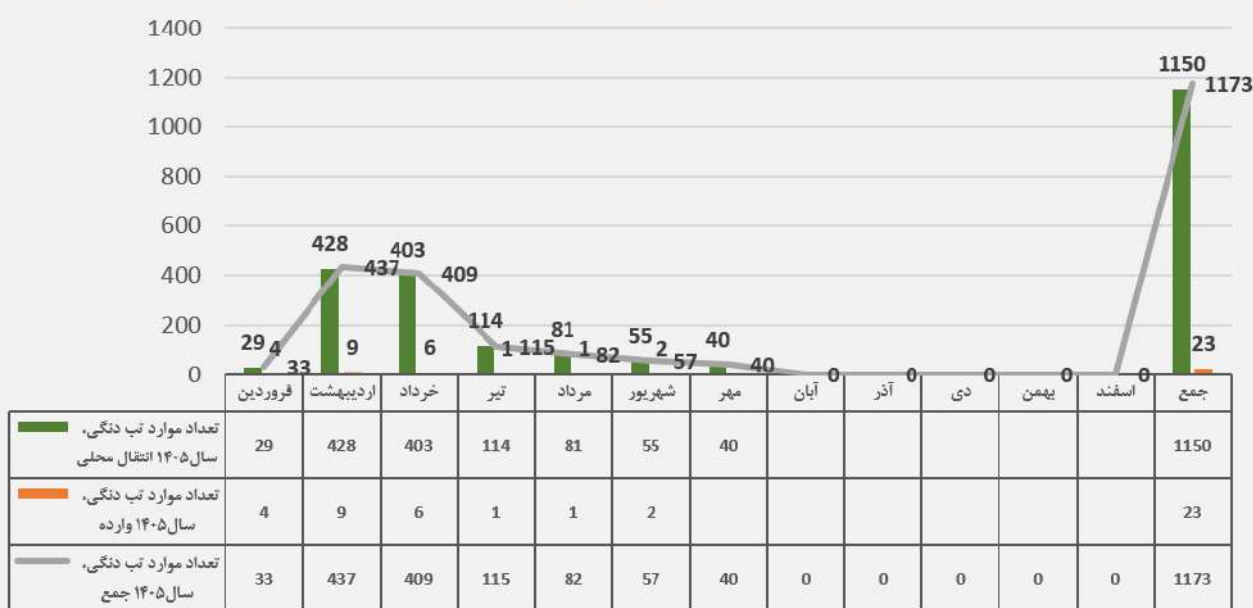
از ابتدای سال ۱۴۰۵ تا ۱۵ مهر تعداد ۱۱۷۴ مورد تب دنگی گزارش شده که ۱۱۴۴ مورد از دانشکده چابهار، ۱۲ مورد از دانشکده ایرانشهر، ۱ مورد از دانشگاه هرمزگان، ۱۴ مورد از دانشگاه زاهدان، ۱ مورد از دانشگاه بیرجند، ۱ مورد از دانشگاه یزد و ۱ مورد از دانشگاه ایران می‌باشد. همه موارد شناسایی شده در سایر دانشگاه‌ها (بجز بندرعباس) سابقه سفر به چابهار داشتند.

از ۱۱۷۴ مورد گزارش شده ۱۱۵۱ نفر انتقال محلی، ۲۲ نفر وارد از کشور پاکستان و ۱ نفر وارد از عمان بودند.

نکات قابل توجه:

- در نیمه اول مهر ماه تعداد ۴۱ بیمار جدید تب دنگی شناسایی شده که ۴۰ مورد مربوط به دانشکده علوم پزشکی چابهار و ۱ مورد مربوط به دانشگاه علوم پزشکی زاهدان (با سابقه سفر به چابهار) می‌باشند.
- انتظار می‌رود با پایان فصل گرما و افزایش فعالیت پشه آندس، شاهد افزایش موارد تب دنگی در ماه‌های آتی باشیم (نیمه اول مهرماه نسبت به نیمه دوم شهریور موارد تب دنگی شناسایی شده ۲۵ درصد افزایش داشته است).

تعداد موارد تب دنگی شناسایی شده در سال ۱۴۰۵

وضعیت کشور با توجه به حضور ناقل و انتقال بیماری:

سناریو اول: طبق نظام مراقبت حشره‌شناسی، تاکنون پشه آندس سید نشده است.	سایر مناطق کشور که در این جدول نامی از آن‌ها ذکر نشده است.
سناریو اول: پشه آندس مهاجم استقرار نیافته است (صید پشه ناقل <u>موردی</u> بوده است که با توجه به اقدامات کنترلی و پاسخ سریع، پشه فرصت تکثیر و استقرار نداشته است).	استان بوشهر (شهرستان جم، برازجان و دیر)، استان قزوین (شهرستان رازمیان)، سیستان و بلوچستان (شهرستان زاهدان و دشتیاری)، استان اردبیل (شهرستان اصلاندوز)، استان فارس (شهرستان مهر و کازرون)، استان کرمان (جیرفت)
سناریو دوم: استقرار محدود و محلی پشه آندس مهاجم (در محدوده ۲۵ کیلومتری)	استان هرمزگان (شهرستان سیریک و خمیر)، استان زنجان (شهرستان طارم)
سناریو سوم: استقرار گسترده آندس مهاجم در محدوده بیش از ۲۵ کیلومتر (بدون انتقال محلی)	هرمزگان (بجز سیریک و خمیر در سناریو دو)، استان گیلان، استان بوشهر (عسلویه و کنگان)، استان مازندران (غرب و مرکز استان)، استان آذربایجان شرقی (خدافرین، هوراند و کلیبر)، استان اردبیل (بيله سوار)
سناریو سوم: استقرار گسترده آندس مهاجم با انتقال محلی	استان هرمزگان (بندرلنگه و بندرعباس)، استان سیستان و بلوچستان (چابهار و کنارک)

شاخص‌های مراقبت حشره‌شناسی نیمه دوم مردادماه سال ۱۴۰۵ در شهرستان‌های منتخب

شاخص (مرکز شماره ۳)	چابهار (شهر)	کنارک	بندر عباس (مرکز ۲۲ بهمن)	بندر لنگه	رامسر (هتل کوثر)	انزلی (اداره بنادر)	رشت (مرکز شماره ۳)
شاخص تخم	۳/۶	۰/۶۴	۰	۰	۳۷	۱۶/۲۴	۶/۵۳
شاخص ظرف	۲/۵۹	۱/۰۲	۰	۰	۱۴۰۳	۰	۰/۲
شاخص خانه	۷/۶۹	۱/۲۴	۰	۰	*	۰	۰/۰۴
شاخص بر تو	۱۰/۰۵	۴/۷۱	۰	۰	*	۰	۰/۰۴
شاخص سفیره	*	*	۰	۰	*	۰	۰/۰۱
شاخص بالغ	*	*	۷	۰	۱۲/۵	۶	۳
تفسیر و ملاحظات	به علت کاهش نسبی دما و مساعدتر شدن وضعیت آب و هوا، طبق شاخص‌های بدست آمده، فعالیت تکثیری ناقل نسبت به نیمه اول مرداد ماه سال جاری افزایش داشته است. به نظر می‌رسد با توجه به شاخص بر تو بالای ۲ برابری حد انتظار برای شهرستان چابهار و نسبت به حدانتظار آن که ۵ می‌باشد، رطوبت مناسب و حضور ویروس در چرخه انتقال بیماری، شرایط محیطی مناسب برای تکثیر پشه و انتقال بیماری مساعد بوده و روند بیماری در نیمه اول شهریور ماه برای شهرستان چابهار افزایشی خواهد بود و افزایش شاخص بر تو در کنارک در نیمه دوم مرداد ماه در مقایسه با نیمه اول مرداد ماه، احتمالاً روند بیماری طی نیمه اول شهریور ماه در کنارک افزایشی خواهد بود و اپیدمی بیماری در دو شهرستان دور از انتظار نخواهد بود و نیاز به تشدید مراقبت و آموزشها و انجام اقدامات کنترلی می‌باشد. پایین بودن شاخص لاروی و سفیره همه شاخص‌ها نشان‌دهنده تأثیر آموزش در بهسازی محیط و هم تأثیر گرمای هوا در کاهش فعالیت کاهش و خشک بودن زیستگاه‌های لاروی که عمدتاً در داخل خانه‌های دارند، می‌باشد. پایین بودن شاخص لاروی و سفیره همه شاخص‌ها نشان‌دهنده تأثیر آموزش در بهسازی محیط و هم تأثیر گرمای هوا در کاهش فعالیت کاهش و خشک بودن زیستگاه‌های لاروی که عمدتاً در داخل خانه‌های دارند، می‌باشد. هم‌زمانی افزایش شاخص تخم، ظرف و بالغ یک الگوی کلاسیک «شتاب‌گیری جمعیت» (population amplification) را نشان می‌دهد؛ یعنی: زیستگاه‌های تولیدمثل نه‌تنها بیشتر شده‌اند (ICI) بلکه فعالیت تخم‌ریزی هم افزایش معنی‌دار پیدا کرده (Ovitrap) و خروجی این فرایند به‌صورت افزایش شدید تراکم بالغین بروز کرده است. نسبت به نیمه اول مرداد، وضعیت از حالت «افزایش کانون‌های لاروی با سیگنال بالغ متوسط» به مرحله «افزایش محسوس جمعیت مؤثر ناقل در محیط انسانی» رسیده است؛ شاخص بالغ ۱۲،۵ نشان می‌دهد تماس انسان-ناقل در محوطه هتل به‌طور جدی بالا رفته و احتمال گزش پشه بیشتر است. در حضور مورد وارده (دنگی/چیکونگونیا/زیکا)، با این سطح از بالغین و تداوم منابع لاروی، پتانسیل انتقال محلی نسبت به نیمه اول مرداد به‌طور واضح افزایش یافته و سایت در وضعیت هشدار عملیاتی قرار می‌گیرد. به دلیل مساعد بودن وضعیت آب‌وهوا و تداوم شرایط مناسب محیط برای تکمیل سیکل زندگی پشه بالغ در محیط صید شده است. در پی افزایش شاخص‌های تخم و حضور پشه بالغ، شاخص‌های لاروی در مراقبت خانه به خانه نمایان شده است، که نیاز به بهسازی محیطی را نشان می‌دهد. حضور مخزن ویروسی در منطقه می‌تواند منجر به برقراری چرخه انتقال و طغیان بیماری شود. به دلیل مساعد بودن وضعیت آب‌وهوا و تداوم شرایط مناسب محیط برای تکمیل سیکل زندگی پشه بالغ در محیط صید شده است. در پی افزایش شاخص‌های تخم و حضور پشه بالغ، شاخص‌های لاروی در مراقبت خانه به خانه نمایان شده است، که نیاز به بهسازی محیطی را نشان می‌دهد. حضور مخزن ویروسی در منطقه می‌تواند منجر به برقراری چرخه انتقال و طغیان بیماری شود.						

تعریف شاخص‌ها

- شاخص تخم: میانگین تعداد تخم به اوویترپ در ۲۴ ساعت
- شاخص ظرف: درصد ظروف محتوی آب‌دارای لارو و سفیره به کل ظروف حاوی آب بررسی شده
- شاخص خانه: درصد خانه‌های دارای حداقل یک ظرف مثبت به کل خانه‌های بررسی شده
- شاخص بر تو: تعداد ظروف دارای لارو و یا سفیره در ۱۰۰ خانه بررسی شده
- شاخص سفیره: تعداد سفیره‌ها در هر خانه، تقسیم بر تعداد افراد در هر خانه (در ۱۰۰)
- شاخص بالغ: میانگین وفور بالغ صید شده به فرد و به زمان
- ظرفیت انتقال (Receptivity): وجود ناقل و سایر عوامل اکولوژیک و اقلیمی که شرایط برقراری چرخه انتقال بیماری‌های منتقله توسط آندس مهاجم را فراهم می‌کند.
- آسیب‌پذیری (Vulnerability): خطر ورود یا تشدید گردش ویروس توسط افراد بیمار یا پشه‌های آلوده

در حال حاضر بدلائل نبود تیم حشره‌شناسی کافی، این شاخص بررسی نمی‌شود؛ بزودی این شاخص‌ها در دسترس خواهد بود.

در جدول زیر شاخص‌ها به تفکیک هر شهرستان صرفاً یکی از پایگاه‌های دیده‌ور مهم برای نمونه ذکر شده است (در هر شهرستان حداقل سه پایگاه دیده‌ور حشره‌شناسی وجود دارد و شاخص‌ها باید به تفکیک برای هر پایگاه دیده‌ور، در گذر زمان مقایسه، بررسی و تجزیه‌وتحلیل شود).

حق چاپ و انتشار معنوی داده‌ها برای معاونت بهداشتی دانشگاه‌های علوم پزشکی و مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر محفوظ است.

معاونت بهداشت
مرکز مدیریت بیماری های واگیر

جهت کسب اطلاعات بیش تر از بیماری های واگیر در ایران به
لینک <https://icdc.behdasht.gov.ir> مراجعه فرمایید.

